2020. szeptember 17., csütörtök

P9_TA(2020)0234

Dr. Denis Mukwege ügye a Kongói Demokratikus Köztársaságban

Az Európai Parlament 2020. szeptember 17-i állásfoglalása Dr. Denis Mukwege ügyéről a Kongói Demokratikus Köztársaságban (2020/2783(RSP))

(2021/C 385/15)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Kongói Demokratikus Köztársaságról (KDK) szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a 2018. január 18-i állásfoglalására ([1]),

— tekintettel a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által 2020. május 20-án tett, az Ituri tartományban uralkodó biztonsági helyzetről szóló nyilatkozatra,

— tekintettel a Tanácsnak a Kongói Demokratikus Köztársaságról szóló, 2019. december 9-i következtetéseire,

— tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozataira, különösen a Kongói Demokratikus Köztársaság helyzetéről szóló, 2020. június 25-i 2528. számú határozatra, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezetének kongói demokratikus köztársasági stabilizációs missziója (MONUSCO) megbízatásának meghosszabbításáról szóló, 2019. március 29-i 2463. számú határozatra;

— tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2528. sz. határozatában foglalt intézkedésekre, amelyek 2021 júliusáig megújítottak számos szankciót, például a KDK-beli fegyveres csoportokkal szembeni fegyverembargót, a bizonyos személyekre vonatkozó utazási tilalmat, valamint a szankcióbizottság által kijelölt személyek és szervezetek vagyoni eszközeinek befagyasztását,

— tekintettel a Kongói Demokratikus Köztársaság területén 1993 márciusa és 2003 júniusa között elkövetett legsúlyosabb emberi jogi és nemzetközi humanitárius jogi jogsértéseket dokumentáló vizsgálatról szóló, 2010. augusztusi ENSZ-jelentésre,

— tekintettel arra, hogy az Európai Parlament gondolatszabadságért járó Szaharov-díját 2014-ben Dr. Denis Mukwegének ítélték oda,

— tekintettel arra, hogy 2018-ban Dr. Denis Mukwege megkapta a Nobel-békedíjat,

— tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosa, Michelle Bachelet 2020. augusztus 28-i nyilatkozatára,

— tekintettel Josep Borrell alelnök/főképviselő és Pramila Patten, az ENSZ konfliktushelyzetekben elkövetett szexuális erőszakkal foglalkozó különleges képviselője által a konfliktushelyzetekben elkövetett szexuális erőszak felszámolásának világnapjáról szóló, 2020. június 18-án tett közös nyilatkozatára,

— tekintettel az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokra,

— tekintettel a konfliktusok által érintett és nagy kockázatot jelentő térségekből származó ón, tantál, volfrám, ezek ércei és arany uniós importőrei körében a kellő gondosság elvének megfelelő ellátási láncra vonatkozó kötelezettségek megállapításáról szóló, 2017. május 17-i (EU) 2017/821 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]),

— tekintettel az egyrészről az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok, másrészről az Európai Közösség és tagállamai között Cotonouban aláírt partnerségi megállapodásra (a Cotonoui Megállapodás),

([1]) HL C 458., 2018.12.19., 52. o.
([2]) HL L 130., 2017.5.19., 1. o.

— tekintettel az emberek és népek jogairól szóló afrikai chartára, amelyet 1981. június 27-én fogadtak el, és amely 1986. október 21-én lépett hatályba,

— tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a nőkről, a békéről és a biztonságról szóló, 2000. október 31-én egyhangúlag elfogadott 1325. számú határozatára,

— tekintettel a Kongói Demokratikus Köztársaság 2006. február 18-án elfogadott alkotmányára,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel az Egyesült Nemzetek Alapokmányára,

— tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,

A. mivel a KDK-t továbbra is sújtja a belföldi és külföldi fegyveres csoportok által elkövetett erőszak, támadások, gyilkosságok és az emberi jogok széles körű megsértése, különösen az ország keleti részén; mivel a támadások az elmúlt hetekben megsokszorozódtak, különösen az Ituri és Észak-Kivu közötti határon;

B. mivel Dr. Denis Mukwege, a KDK elismert nőgyógyásza életének legnagyobb részét annak szentelte, hogy véget vessen a szexuális erőszak háborús fegyverként és fegyveres konfliktusok során való alkalmazásának; mivel Dr. Mukwege 1999-ben megalapította a bukavui Panzi kórházat a Kongói Demokratikus Köztársaság keleti részén elkövetett szexuális és nemi alapú erőszak áldozatainak kezelésére; mivel megalapításának időpontjától 2018 augusztusáig közel 55 000 túlélőt kezeltek a Panzi kórházban;

C. mivel Dr. Mukwege régóta az emberi jogok védelmének szószólója, és szorgalmazza az elszámoltathatóság szükségességét, valamint az ENSZ-nek a régióban 1993 és 2003 között elkövetett visszaéléseket feltérképező emberi jogi jelentésében foglalt ajánlások végrehajtását; mivel Dr. Mukwege 2012 októberében hajszál híján túlélt egy ellene irányuló gyilkossági kísérletet, amikor polgári ruhát viselő fegyveresek megtámadták bukavui otthonát, amely támadás során testőre életét vesztette;

D. mivel Dr. Mukwege rendszeresen súlyos fenyegetéseket kap, többek között halálos fenyegetéseket saját maga, családja és a Panzi kórház egészségügyi személyzete ellen; mivel az elmúlt hónapokban nőtt e fenyegetések száma, válaszul Dr. Mukwege 2020. júliusi ismételt felhívására, hogy véget kell vetni a kipupui, sangei és ituri szexuális bűncselekmények és mészárlások elkövetői büntetlenségének;

E. mivel Dr. Mukwege 2018-ban Nobel-békedíjat, 2014-ben pedig az Európai Parlament gondolatszabadságért járó Szaharov-díját kapta azért, mert életét a KDK-ban elkövetett szexuális erőszak áldozatai ápolásának szentelte; mivel Dr. Mukwege Szaharov-díjasként jogosult az Európai Parlament teljes körű támogatására; mivel Dr. Mukwege vívmányai és nemzetközi elismerése révén kiemelkedő közéleti személyiséggé és nemzetközi szimbólummá vált, ami indokolja különleges védelmét a fenyegetésekkel szemben;

F. mivel 2020 augusztusában a Kongói Demokratikus Köztársaság elnöke, Félix Tshisekedi elítélte a halálos fenyegetéseket, és ígéretet tett arra, hogy intézkedéseket hoz Dr. Mukwege biztonságának garantálása érdekében;

G. mivel az ENSZ a MONUSCO révén biztonsági védelmet nyújtott Dr. Mukwege és a Panzi kórház számára; mivel a védelmet 2020 májusában megszüntették, ám 2020. szeptember 9-én visszaállították a Dr. Mukwege biztonságáért aggódó nemzetközi felháborodást követően, amely magában foglalta az Európai Parlament felhívásait is; mivel Dr. Mukwege hosszú távú védelmének kérdése továbbra sem tisztázott, és azt biztosítani kell;

H. mivel tüntetők vonultak Kinshasa, a Kongói Demokratikus Köztársaság fővárosának utcáira, hogy kifejezzék támogatásukat Dr. Denis Mukwege iránt, a védelmét követelve;

I. mivel 2017. március 12-én fegyveres férfiak végeztek ki két ENSZ-kivizsgálót – Zaida Catalánt, egy svédet és Michael Sharpot, egy amerikait –, akik emberi jogi visszaéléseket dokumentáltak a KDK közepén található Kasai régióban;

2020. szeptember 17., csütörtök

J. mivel 2020. július 22-én több emberijog-védőt és a Lutte pour le Changement (LUCHA, „Harc a változásért") civil mozgalom tagjait önkényesen letartóztatták Kalehében (Dél-Kivu) a biztonság javítására kialakított közvilágítás ellopásának elítéléséért; mivel Lucien Byamungu Munganga emberi jogi aktivistát és a LUCHA tagját önkényesen letartóztatták Kalehében, miközben békésen tiltakozott szabadon bocsátásukért, és jelenleg Kalehe központi börtönében tartják fogva; mivel aggodalom övezi Josué Aruna emberi jogi aktivista, a Société Civile Environnementale et Agro-Rurale du Congo Bukavában élő tartományi elnökének helyzetét is;

K. mivel a KDK 2018 márciusában aláírta a maputói jegyzőkönyvet;

L. mivel 2020. szeptember 3-án 20 KDK-beli katonát és rendőrt ítéltek 5 és 20 év közötti börtönbüntetésre a KDK keleti részén elkövetett nemi erőszak miatt;

M. mivel 2020. augusztus 12-én az Európai Parlament, 2020. augusztus 20-án az alelnök/főképviselő, 2020. augusztus 28-án pedig az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala, valamint számos más nemzeti és nemzetközi intézmény és szervezet nyilvánosan felszólította a KDK hatóságait, hogy indítsanak bűnügyi nyomozást a Dr. Mukwege elleni folyamatos fenyegetésekkel kapcsolatban, és állítsák vissza Dr. Mukwege ENSZ békefenntartók általi védelmét;

N. mivel az ENSZ kifejezte elkötelezettségét a KDK-beli partnerek képzésének folytatása iránt a stabil és hosszú távú biztonsági megoldás lehetővé tétele érdekében;

1. mélyen aggasztja a Dr. Mukwegét fenyegető súlyos veszély; elítéli az ellene irányuló halálos fenyegetéseket, valamint a családja és a személyzete elleni fenyegetéseket; teljes szolidaritásáról és támogatásáról biztosítja Dr. Mukwegét;

2. elismerését fejezi ki Dr. Denis Mukwege iránt, aki életét annak szentelte, hogy küzdjön a szexuális erőszak háborús fegyverként és fegyveres konfliktusok során való alkalmazása ellen; hangsúlyozza Dr. Mukwege több évtizeden át tartó, a KDK-ban elkövetett emberi jogi jogsértéseket és visszaéléseket elítélő nyilvános kiállásának fontosságát;

3. üdvözli az ENSZ azon döntését, hogy visszaállítja Dr. Mukwege MONUSCO általi biztonsági védelmét; megismétli, hogy személyes védelme kiemelkedő fontosságú és sürgős; sürgeti az ENSZ-t, hogy biztosítsa stabil és tartós védelmét, különösen az életét fenyegető komoly veszélyek fényében;

4. sürgeti a KDK kormányát, hogy – amint arra Félix Tshisekedi elnök ígéretet tett – haladéktalanul indítson átfogó vizsgálatot a fenyegetések ügyében, amelyek a közösségi médián, telefonhívásokon és közvetlen üzeneteken keresztül nemcsak Dr. Mukwege ellen, hanem családja és a Panzi kórház személyzete ellen is irányulnak;

5. hangsúlyozza, hogy a gondolatszabadságért adományozott Szaharov-díj nem csupán díj, hanem az Európai Parlament képviselői egyben elkötelezték magukat amellett, hogy a Szaharov-díj kitüntetettjeivel együtt előmozdítják az emberi jogokat, és mindent megtesznek annak érdekében, hogy a kitüntetett továbbra is szabadon és biztonságban cselekedhessen az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmében;

6. üdvözli Dr. Mukwege kifejezett elkötelezettségét a helyzet felméréséről szóló 2010. évi ENSZ-jelentésben végzett munka iránt; elítéli, hogy a nemzetközi közösség nem tett előrelépést a jelentés ajánlásainak végrehajtása terén; felhívja a KDK hatóságait, hogy fokozzák erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy megakadályozzák az emberi jogok további megsértését a KDK keleti részén, és tegyenek lépéseket olyan mechanizmusok létrehozására, amelyek biztosítják a jövőbeli konfliktusok áldozatainak igazságszolgáltatáshoz és kártérítéshez való jogát;

7. ezért támogatja az arra irányuló javaslatokat, hogy a KDK bíróságain hozzanak létre szakosodott vegyes kamarákat annak érdekében, hogy a KDK igazságszolgáltatása és a nemzetközi közösség együttműködhessen és büntetőeljárást indíthasson az emberi jogok megsértéseinek ügyében;

8. sürgeti a KDK kormányát, hogy vizsgálja felül korábbi Igazság és Megbékélés Bizottságának munkáját; teljes mértékben támogatja Tshisekedi elnök arra irányuló kérését, hogy kormánya hozzon létre egy átmeneti igazságszolgáltatási mechanizmust, amely a legsúlyosabb bűncselekmények elkövetőit állítaná bíróság elé, és határozottan reméli, hogy a Miniszterek Tanácsa időben elfogadja a több hónapja megfontolás alatt álló két rendelettervezetet;

9. felhívja az ENSZ Biztonsági Tanácsának tagállamait, hogy szólítsanak fel egy nemzetközi büntetőtörvényszék létrehozására, amely megtárgyalná az emberi jogok megsértésének 2002 előtti dokumentált eseteit;

10. határozottan elítéli Lucien Byamungu Munganga és más LUCHA-tagok önkényes letartóztatását, és felszólít feltétel nélküli és azonnali szabadon bocsátásukra; hangsúlyozza az emberijog-jogvédők, például Josué Aruna védelmének fontosságát;

11. pozitív előrelépésnek tartja, hogy 2020. szeptember 3-án elítélték a KDK keleti részén elkövetett nemi erőszakban bűnös katonákat; az érintett lakosság békéjének és biztonságának biztosítása érdekében szükségesnek tartja az országban a milíciák és fegyveres erők büntetlensége elleni küzdelem fokozását;

12. nagyra értékel minden emberijog-védőt a KDK-ban, akik az előttük álló kihívások ellenére még mindig végzik munkájukat, és üdvözli, hogy számos nemzeti és nemzetközi szervezet nyíltan elítéli az eseményeket;

13. felhívja az alelnököt/főképviselőt, az EU KDK-ba delegált küldöttségét és az EU KDK-beli misszióit, hogy növeljék látható támogatásukat a KDK-ban veszélyben lévő emberijog-védők számára, felhasználva minden rendelkezésre álló eszközt (pl. politikai, diplomáciai és pénzügyi eszközöket) védintézkedésként annak érdekében, hogy elismerjék emberi jogi munkájukat, és elismerjék, hogy az emberi jogok védelmezőiként fontos szerepet töltenek be a régió stabilitásáért és békéjéért folytatott küzdelemben;

14. felszólítja az EU-t, hogy tartsa fenn a KDK-ban az erőszak és az emberi jogok megsértésének elkövetőivel szembeni szankciókat, és felszólít e szankcióknak a helyzet felméréséről szóló ENSZ-jelentésben említett elkövetőkre való kiterjesztésére;

15. elítéli a konfliktusok során a nők ellen elkövetett szexuális erőszak alkalmazását, és felszólítja a nemzetközi közösséget, hogy gyorsítsa fel erőfeszítéseit a fegyveres konfliktusok és háborúk során elkövetett szexuális és nemi alapú erőszak veszélyének felszámolása, az áldozatok védelme, az elkövetők büntetlenségének megszüntetése, valamint a túlélők igazságszolgáltatáshoz, kártérítéshez és jóvátételhez való hozzáférésének biztosítása érdekében;

16. üdvözli a nők jogairól szóló maputói jegyzőkönyv megerősítése révén elért eredményeket; hangsúlyozza e jegyzőkönyv végrehajtásának fontosságát;

17. emlékeztet arra, hogy a Kongói Demokratikus Köztársaság keleti részén az erőszakot fegyveres belföldi és külföldi lázadó csoportok tartják fenn, amelyeket az ásványianyag-kereskedelemből finanszíroznak és amelyek az ahhoz való hozzáférésért versengenek; hangsúlyozza, hogy az ilyen bűncselekmények elkövetéséhez hozzájáruló bármely üzleti, egyéni, állami vagy az államhoz kötődő szereplőt bíróság elé kell állítani; üdvözli, hogy az EU-ban 2021 januárjában a tervek szerint hatályba lép a konfliktusövezetből származó ásványokról szóló rendelet, ami az első azon számos lépés közül, amelyeket a nemzetközi közösségnek meg kell tennie e mélyen gyökerező probléma kezeléséhez; hangsúlyozza, hogy sürgősen további lépésekre van szükség a konfliktusövezetekben működő vállalkozások kötelező kellő gondossága és felelős üzleti magatartása érdekében;

18. határozottan sürgeti a határokon átnyúló együttműködést az afrikai Nagy-tavak régiójában, valamint azt, hogy a szomszédos országok dolgozzanak ki regionális stratégiát a KDK-ban tapasztalható erőszak és emberi jogi visszaélések kezelésére;

19. sajnálatának ad hangot amiatt, hogy határozatlan ideig elhalasztották a gomai mini-csúcstalálkozót, amelyet a KDK meghívása alapján eredetileg 2020. szeptember 13-ra terveztek azzal a céllal, hogy összehívják az afrikai Nagy-tavak régiójának öt államfőjét, hogy megvitassák a régió békéjének megteremtését célzó lehetőségeket; határozottan reméli, hogy a csúcstalálkozót a lehető leghamarabbi időpontra átütemezik, és az a szomszédos országok közötti feszültségek enyhítéséhez vezethet;

20. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az EU emberi jogokért felelős különleges képviselőjének, az AKCS-EU Miniszterek Tanácsának és Közös Parlamenti Közgyűlésnek, a norvég Nobel-bizottságnak, a Kongói Demokratikus Köztársaság elnökének, miniszterelnökének és parlamentjének, valamint az Afrikai Uniónak és intézményeinek.